

**MEZŐHEGYES VÁROS SZOCIÁLIS
SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓJÁNAK
FELÜLVIZSGÁLATA**

2025.

TARTALOMJEGYZÉK

TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZATOK SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓJÁNAK HELYE AZ ORSZÁGOS FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓBAN	1
TARTALOMJEGYZÉK	2
Alapelvek és értékek a települési szociális ellátórendszer működésében	3
Bevezetés a felülvizsgálathoz	4
HELYZETKÉP	4
Jogszabályi háttér	5
Európai Unió folyamatok	6
A település elhelyezkedése	7
Infrastruktúra	8
Gazdasági jellemző	9
Demográfiai adatok	9
Foglalkoztatottság, munkanélküliség	11
Nyugdíjak, nyugdíjszerű ellátások	15
Lakosság egészségi állapota	16
Lakáshelyzet alakulása	18
Mely lakossági csoportok helyzete a legkedvezőtlenebb	20
Oktatási, egészségügyi és szociális ellátórendszer	21
Szociális szolgáltatásokra fordítható források	23
SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK A TELEPÜLÉSEN	23
Pénzbeli ellátások	23
Természetben nyújtott szociális ellátások	23
SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK A TELEPÜLÉSEN	24
A SZOLGÁLTATÁSOK BIZTOSÍTÁSA ÉRDEKÉBEN KITŰZÖTT FELADATOK, PRIORÍTÁSOK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSE	25
ÖSSZEGZÉS, JÖVŐBELI FELADATOK	28

ALAPELVEK ÉS ÉRTÉKEK A TELEPÜLÉSI SZOCIÁLIS ELLÁTÓRENDSZER MŰKÖDÉSÉBEN

Mottó:

„...Mindjárt születésünk pillanatában szüleink jóságára, gondoskodására szorulunk. Később, amikor betegségek gyötörnek minket és megöregsziünk, megint mások gondoskodására és jóságára leszünk utalva. Mivel életünk kezdetén és végén mások törődnek velünk, hogyan tudnánk mi életünk derekán nem törődni másokkal?”

(Tendzin Gjaco: Törődni másokkal)

ALAPELVEK:

A szociálpolitika alapelvei, melyek közül a legfontosabbak:

- **PREVENCIÓ:** főleg a gyermekek esetében szükséges, megfelelő életmód, szemlélet kialakításával.
- **RELATÍV BIZTONSÁGRA TÖREKVÉS:** valamilyen „társadalmi kockázat” bekövetkezésekor az egyén, vagy család életszínvonala ne süllyedjen elviselhetetlen szint alá.
- **ÖSZTÖNZÉS:** az önérvényesítő, együttműködési képesség minél nagyobb mérvű kialakítása, munkavállalási hajlandóság ébren tartása.
- **SZAKSZERŰSÉG:** a rendelkezések betartása, betartatása, szolgáltatások lehetőség szerinti minél magasabb szintű biztosítása. Eljárási szabályok, időhatárok betartása. Ez mind az ellátást igénybe vevők, mind a szakmát művelők közös érdeke.
- **HATÁSOSSÁG:** a szolgáltatás rászorulóknak minél nagyobb hányadát segítse.
- **HATÉKONYSÁG:** fontos, hogy az ellátást valóban azok kapják, akik a leginkább rászorulnak.
- **BE NEM AVATKOZÁS ELVE:** Az egyén képességei felszínre hozásának ösztönzése, önmaga és családja felett érzett felelősségének kiépítése, erősítése.

ÉRTÉKEK:

- **TOLERANCIA:** a másság elfogadása, a türelem, a partneri kapcsolat kialakítása az ellátást igénybe vevő és szolgáltatást biztosító részéről egyaránt.
- **ESÉLYEK EGYENLŐSÉGE:** hátrányos lehetőséggel, vagy képességgel rendelkező személyek, csoportok támogatása annak érdekében, hogy a társadalom többi tagjával szembeni hátrányukat viszonylagosan ellensúlyozni tudják.
- Az alapvető emberi értékek (erkölcs, moralitás, stb.) érvényesülésének elősegítése, destruktív értékek visszaszorítása.
- Egyénre szabott ellátás biztosítása.
- **SZABADSÁG:** az ellátások igénybevételének, az egyén döntéshozatali, választási lehetőségének biztosítása, azzal, hogy az egyén szabadságát a másik ember hasonló mértékű szabadsága kell, hogy a korlátozza.
- **TÁRSADALMI INTEGRÁCIÓ ERŐSÍTÉSE:** A hátrányos helyzetbe került társadalmi rétegek, családok, személyek kapcsolatának létrehozása, biztosítása, valamelyik ellátó, szolgáltató, támogató rendszerrel.
- **SZOLIDARITÁS:** támogató csoportok, személyek szociális tevékenységbe való bevonása, karitatív tevékenység végzése
- **RWLS – KONCEPCIÓJA:** A társadalmat úgy kell felépíteni, hogy abban a legrosszabb pozíció is elviselhető legyen. „ellensúlyozási elv”

BEVEZETÉS

Mezőhegyes Város Képviselő-testülete a 133/2004. (VI.29.) Kt. sz. határozatával fogadta el „Mezőhegyes Város Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció”-ját.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) 92. § (3) bekezdése értelmében a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat, a megyei önkormányzat a településen, illetve a megyében, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát a helyi önkormányzat két évente felülvizsgálja és aktualizálja. A koncepció tartalmazza különösen a lakosságszám alakulását, korösszetételét, a szolgáltatások iránti igényeket, az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról, a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatit, az esetleges együttműködés kereteit, az egyes ellátotti csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

Jelen felülvizsgálat célja, hogy 2023-ban - figyelemmel a megváltozott és folyamatosan változó jogi, gazdasági, társadalmi viszonyokra – mérjük fel a korábbi évekhez képest bekövetkezett változásokat, fogalmazzunk meg helyzetképet a jelenlegi viszonyokról, mutassuk be a koncepció elkészítésekor megfogalmazott célok megvalósításának módjait és az előttünk álló feladatok körét.

A koncepció célja, feladata

A jogszabályi rendelkezések megfelelése érdekében a koncepció megvalósításával elérni kívánt céljaink:

1. Meghatározni a szociális szolgáltató rendszerünkre vonatkozó fejlesztési prioritásokat.
2. Ezek megvalósításához szükséges eszközöket.
3. Célkitűzéseinket a szociális ellátás területén: - a növekvő igények miatt a szociális ellátórendszerünk legoptimálisabb kialakítása, - az intézményi ellátások korszerűsítése, - családi és lakókörnyezetben nyújtott ellátások kiépítése, - a hiányzó intézményi formák létrehozása, - az intézményi ellátásokhoz a hozzáférhetőség javítása, - az esélyegyenlőség megteremtése, - a nem állami szereplők részvételének erősítése, együttműködés, az ellátások lehetséges összehangolása, - a szociális, foglalkoztatási, egészségügyi, oktatási rendszerek összehangolása, - a szociális igazgatás korszerűsítése.
4. Megfelelő információkkal ellátni az ágazati irányítást végző szerveket.

HELYZETKÉP

A felülvizsgálat bemutatja:

- a város jelen helyzetét, mely kitér a legutóbbi felülvizsgálat óta történt változásokra, a település szociális helyzetére, demográfiai statisztikai adatokra, a foglalkoztatottsági helyzetre.
- A szociális ellátórendszer felépítését, a megváltozott jogi szabályozást, az önkormányzati hatáskörben történt szabályozás változását, helyi szinten – jegyzői, valamint önkormányzati hatáskörben – hozott döntések alakulását.
- A koncepció elfogadásakor meghatározott feladatok időarányos végrehajtását, azok eredményességét, a várt eredmények megvalósulási színvonalának elemzését, valamint a továbbra is megvalósításra váró feladatok feltérképezését.
- A koncepció befejező részében a jövőbeli feladatok, fejlesztési irányvonalak bemutatása kap helyet.

Jelen felülvizsgálat feladata, hogy az elkészült, hosszú távra összeállított koncepciónak az eltelt időszakban történt változások által, vagy azok elmaradása miatt indokolt pontjait kiemeljük, elemezzük, hogy a nyújtott szolgáltatások színvonala megfelel-e a helyi szociálpolitikai elvárásoknak.

A szociálpolitikát Ferge Zsuzsa szociológus a következő elemekkel írja körül: „A szociálpolitika:

- történelmileg kialakult intézményrendszer, amely
- kielégít bizonyos, a piaci (vagy piaci jellegű) kapcsolatok révén nem megfelelően kielégíthető szükségleteket;
- túlnyomórészt az állami elosztás, illetve újraelosztás eszközeivel működik, relatíve önálló, elkülönült rendszerként, illetve intézményrendszer együtteseként;
- azon szükségletek esetén vállalja a közös (állami) felelősséget, amelyek a hatalom politikai ideológiai elkötelezettségéből következnek, vagyis/és amelyek kielégítése a fennálló helyzet megerősítése szempontjából a hatalom érdekének tűnik;
- lehetőség szerint igyekszik a követeléseket a fogyasztás, illetve az elosztás területére korlátozni; sajátos történelmi feltételek és erőviszonyok, illetve nagy társadalmi nyomás esetén azonban teret enged ezen túlmutató, a termelés rendszerét, a társadalmi viszonyok alapjait érintő társadalompolitikai követeléseknek; amikor is a fogyasztó ember szükségletei mellett a termelő, cselekvő ember szükségletei is legitim módon közös üggyé válhatnak;
- történelmi jellegéből adódóan határai nem merevek, keretei és tartalma a társadalmi-politikai erőviszonyoknak megfelelően alakulnak;
- Végeredményben tehát a szociálpolitika az állam és az állampolgárok közötti viszony egyik intézményesülése”.

A szociálpolitika képviselői:

- A résztvevő maga a társadalom, a társadalom minden tagja
- A hátrányos helyzetű rétegek, ezek lehetnek:
 1. A biológiai eredetű hátrány
 2. A társadalmi eredetű hátrány
 3. Az egyéni okok miatt kialakult hátrány
 4. Az egyenként vagy halmozottan jelentkező hátrány

A szociálpolitika szereplői két csoportra oszthatók:

- alakítókra – akik csinálják
- alanyokra – akikre irányul

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

A szociális igazgatásra vonatkozó állami döntések törvények, rendeletek formájában jelennek meg. Az állampolgárok alapvető szociális jogait Magyarország Alaptörvénye fogalmazza meg a legmagasabb szinten (XIX. cikk (2) bekezdés).

További fontos törvény a szociálpolitika szempontjából a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény. A törvény a helyi önkormányzatok számára kötelező feladat- és hatáskört is megállapít. Ezek ellátásához szükséges anyagi feltételeket a központi költségvetés biztosítja. A törvény a nagyobb lakosságszámú és teljesítőképességű önkormányzatoknak több kötelező feladatot és hatáskört is megállapíthat. Lehetőség nyílik önként vállalt feladatellátásra is. Ennek keretében az önkormányzat mindent megtehet, ami jogszabályt nem sért.

A már említett Szt. megalkotását olyan, a társadalomban végbement változások tették szükségessé, amelyek okán tömegek váltak munkanélkülivé. Privatizálták az ipart és a mezőgazdaságot, ezáltal a létbizonytalanság, és rég „elfeledett” problémák (mint például a hajléktalanság), jelentek meg újra a társadalom széles rétegeiben. A régi jogszabályok részben elavultak, részben csak részterületeket érintettek.

Az Szt. értelmében a szociális ellátás feltételeinek biztosítása – az egyének önmagukért és családjukért, valamint a helyi közösségeknek a tagjaikért viselt felelősségen túl – az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata.

Az Szt. a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesülésének garanciáit.

Az Szt. a jogosultság alapfeltételeit határozza meg. Az ellátások arányát és a jogosultság egyéb feltételeit elég nagy szabadsággal határozhatják meg helyi rendeleteikben az önkormányzatok. A Szt. hatályba lépése óta eltelt 30 év alatt színessé vált a szociális szolgáltatások köre. A rászorultak védelmében a szükségletek megjelenésével párhuzamosan új szolgáltatások létrehozására került sor. Sokszínűvé vált a szolgáltató paletta is. Újabb állami, civil, egyházi, for-profit, hazai és külföldi szolgáltatók jelentek meg. A Szt. rendelkezik azokról az alapszolgáltatásokról, melyeket az Önkormányzat köteles ellátni lakosságszámtól függetlenül (családsegítés, étkeztetés, házi segítségnyújtás), és vannak olyanok, amelyeket lakosságszámhoz köt. (pl: 3000 főnél több állandó lakosnál - idősek nappali ellátása) Tízezer főnél több állandó lakosú önkormányzatoknak a fentiekben leírt valamennyi alapszolgáltatást és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást köteles biztosítani.

EURÓPAI UNIÓS FOLYAMATOK

A lisszaboni folyamat eredményeként az Európai Tanács 2000 márciusában tartott ülése fordulópontot jelentett a közösségi szociálpolitika történetében. Innen datálható az úgynevezett lisszaboni folyamat elindulása, ami a szociálpolitikát egyenrangúvá tette más politikai ágazatokkal. Az ember, mint erőforrás fejlesztése, valamint az aktív és dinamikus jóléti állam építése döntően befolyásolja Európa pozícióit a tudásalapú gazdaságban és azt is biztosítja, hogy az új gazdaság kialakulása ne járjon együtt szociális problémák számának növekedésével és terjedésével. A társadalom problémáinak enyhítéséhez szükség van a szociális védelmi rendszerek korszerűsítésére is. Átalakításuk azért elkerülhetetlen, mert a jövőben egy aktív jóléti állam részeként kell biztosítaniuk azt, hogy a munka kifizetődő és a szociális ellátórendszer a népesség előregedésének körülményei közt is fenntartható legyen, miközben előmozdítja a társadalmi beilleszkedést és a nemek közötti egyenlőséget és biztosítja az egészségügyi szolgáltatások magas színvonalát.

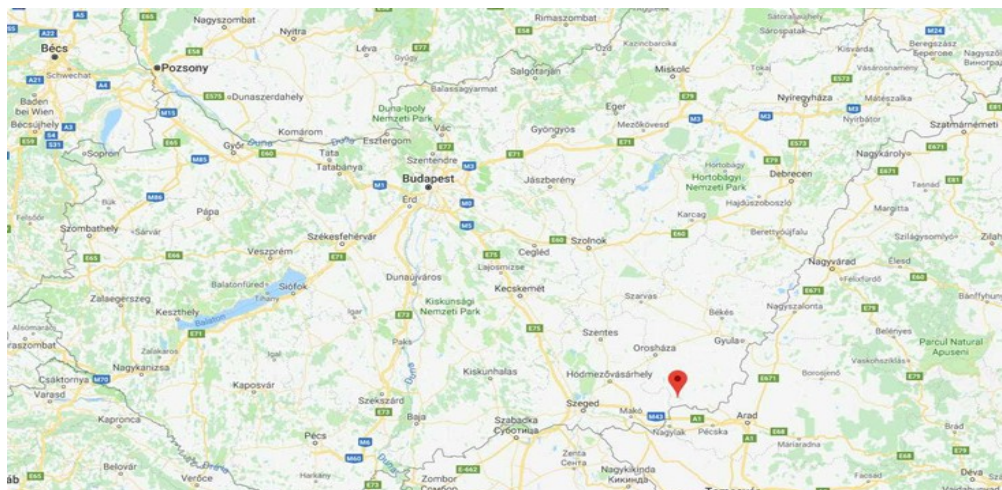
A Nizzai Csúcs döntött a Szociálpolitikai Menetrend elfogadásáról 2000 decemberében. A Szociálpolitikai Menetrend új stratégiai célokat határozott meg. A szociálpolitikai együttműködés korábbi időszakaihoz hasonlóan a Menetrend sem törekszik a szociálpolitikák harmonizálására, megelégszik közös európai célok kialakításával, valamint a belső piac és közös pénz tekintetében a tagállamok szociálpolitikájának koordinációjával.

Kimondja azonban, hogy a szociálpolitika minősége tartalmazza a szociális védelem magas szintjét, a mindenki által elérhető jó szociális szolgáltatásokat valamint az alapvető szociális jogok biztosítását.

2021. március 3-án a Bizottság közzétett egy, a szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési tervet: ebben olyan konkrét kezdeményezéseket határozott meg, amelyek elindítását a jelenlegi megbízatás során (2024 végéig) vállalta annak érdekében, hogy megvalósítsa az uniós elveket. Kiemelt célokat is javasolt 2030-ra, mégpedig a 20–64 év közöttiek foglalkoztatottsági arányának legalább 78%-ra való növelését, az évente képzésben részt vevő felnőttek arányának legalább 60%-ra való növelését, valamint a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett személyek számának legalább 15 millióval való csökkentését. E célok megvalósítása az uniós intézmények, a nemzeti, regionális és helyi hatóságok, a szociális partnerek és a civil társadalom közös felelőssége.

A TELEPÜLÉS ELHELYEZKEDÉSE

* A város hazánk délkeleti részén, az országhatárhoz közel kerül el. Földrajzi fekvése szerint az é.sz. 46 19, a k. 20 49 koordinátái határozzák meg Mezőhegyes központját. Délen 16 km hosszan határos Romániával, keleten Battonya, északon Mezőkovácsháza és Végegyháza, nyugaton Tótkomlós, valamint Csongrád megye határolja. Természeti adottságait tekintve különleges hely, kedvező természeti tényezőinek köszönhetően ősidők óta lakott terület. Domborzatának kialakulására és mai képzőre alapvetően az Ős--Maros hordalékfelhalmozó tevékenysége nyomta rá a bélyegét.

*/Forrás: Mezőhegyes Településképi Arculati Kézikönyv/

Településünk magja a múlt két jelentős építésének ma már műemlékké nyilvánított alkotásaiból áll. Jung József a késő barokk és Hild János copf és empire építményei ma is a lakosság és a ménesbirtok szolgálatában állnak.

Mezőhegyes települési szerkezete sajátosan jellegzetes jegyekkel rendelkezik, amelyben jelen van:

- *a külterület sajátos települési rendje*
- *a műemlékekkel büszkélkedő speciálisan kiépült városközpont*
- *jelentős zöldterületeket magában foglaló belterület*
- *a városközpontban lévő egyedülálló ménesbirtoki épületegyüttes*
- *nagy kiterjedésű ipari övezet*

A TELEPÜLÉS INFRASTRUKÚRA

A város főbb közlekedési útvonala a Gyulát Makóval összekötő 4434-es sz. összekötő út, a Békéscsaba-Kétegyháza-Mezőhegyes-Újszeged vasútvonal, a Gyula-Mezőhegyes 4444-es számú összekötő út, illetve az M43-as autópálya, mely Mezőhegyest köti össze Szeged térségével, illetve Budapest irányába.

Az elmúlt két évben készült el megyehatár –autópályaig- és a 4434 számú közút (Pitvaros felé) valamint a 4427 számú közút (Tótkomlós felé, 11 majorig) utak felújítása.

Az önkormányzat az elmúlt években (2016-2022) 4 és fél milliárd forint támogatást nyert a fejlesztésekre, melynek célja a város élhetőbbé tétele, valamint hosszútávon a helyi turizmus elősegítése. Az ebben az időszakban **megnyert pályázatok megvalósítása megtörtént.**

Az alábbi felújítások, fejlesztések, beszerzések valósultak meg (a teljesség igénye nélkül):

"Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése Mezőhegyesen" (Kossuth u. 20. ÖNO részleges felújítása) – az Alapszolgáltatási Központ épületének felújítása, fűtőkorszerűsítés.

"Mezőhegyes leromlott városi területeinek integrált fejlesztése" – mely magában foglalta a szegregáció felszámolása (47-major) érdekében 1+2 új szociális bérlakás építését (Hild János utca), berendezéseinek megvásárlását, valamint 47. majorban egy lakásvásárlást, ugyanezen majorban a buszforduló felújítását, illetve térfigyelő kamerák telepítését. A pályázatból megtakarított összegből elkészült az 1040/2 hrsz-ú ingatlan egy szakaszának útalap építése.

„Agrárlogisztikai fejlesztés Mezőhegyesen (Kozma F. u. 1. "savanyító" épület részleges felújítása, helyi piacra jutás támogatása hűtőkonténer telepítésével)"

„Csapadék- és belvízvédelmi fejlesztések Mezőhegyesen (belvárosi zárt csapadékvíz hálózat rekonstrukciója)"

„Zöld város kialakítása + Béke park parkrész felújítás" – a pályázat kereté belül megvalósult az ÁMK körüli park rehabilitációja, zöld szigetek, - busz leálló sáv kialakítása, a szabadtéri színpad lelátójának részleges fedése, szabadtéri kondipark kialakítása, játékeszközök telepítése, 3 db piaci árusítóhely kialakítása nyilvános wc-vel, mozgáskorlátozott parkolóhelyekkel. A pályázatból megtakarított összegből a Béke park parkrész zöld növényzettel való betelepítése valósult meg.

"Mezőhegyes-Megyehatár kerékpárút hálózat fejlesztése új kerékpárforgalmi létesítmények építésével, 4444. és 4434. jelű utak kereszteződésében körforgalom kialakítása"

Az elmúlt években pályázat útján kiépült tíz kilométeres kerékpárút-hálózat, mely segíti a munkahelyre való eljutást, illetve a különböző turisztikai látnivalók megközelíthetőségét. (Fejlesztés megvalósítói: Békés Vármegye Önkormányzati Hivatal (konzorcium vezetője), Mezőhegyes Város Önkormányza)

"Mezőhegyes, Ruisz Gyula u. 4. szám alatti óvodafejlesztés" - megtörtént az óvoda épületének felújítása, az energetikai fejlesztése, illetve többcélú közösségi tér építése. A felújított óvodát 2023 szeptemberében birtokba vették.

"Mezőhegyes Csokonai u. 1. szám alatti bölcsődefelújítás"- megtörtént az épület korszerűsítése, energetikai fejlesztése (Hőszivattyú, napelem).

Az Önkormányzat saját forrást biztosított továbbá a Bölcsőde működéséhez szükséges eszközök beszerzéséhez, melyet a pályázat nem támogatott. (Közel br. 28 millió forint)

Megvalósulhatott a férőhelyek bővítése. 2024. szeptember 1. napjától két bölcsődei csoport kezdte meg a működését, 24 fős férőhellyel.

Tavaszi utcai járdafelújítás", Molnár C. Pál ltp. járdafelújítás" – 2022. évben valósultak meg.

Az **Önkormányzat saját forrás felhasználásával** 2023-2024. évben további felújításokat, beruházásokat valósított meg (a teljesség igénye nélkül):

- Alkotmány utca keleti-nyugati fele - aszfaltozás
- Váci M. u., Ady u., Bem u. – útalap elkészítése

2025. évben is több pályázat van folyamatban, úgy, mint

"Komplex infrastrukturális fejlesztés Mezőhegyesen", a pályázat keretein belül megújul a Béka tó és környezete, a Hársfa utcai út és kerékpárút, a temető előtti tér, megvalósul a Csekonics parkban növény,- és játszótéri eszközök telepítése, a Szent György téren a növény telepítés mellett Zenepavilon és okos padok kerülnek elhelyezésre

„Csekonics parki játszótér bővítés és a Gluzek lakótelep közösségi környezet fejlesztése"

"Mezőhegyes tematikus turisztikai sétány kialakítása" mely magában foglalja: Turisztikai pont kialakítását, Petőfi Sétány járda burkolatának, és a Sétányhoz tartozó 13 kandeláber felújítását, megújul továbbá a Centrál előtti tér.

"Mezőhegyes, Ruisz Gyula utca 1. szám alatti háziiorvosi rendelő felújítása"-mely magába foglalja a háziiorvosi rendelő felújítása mellett a vele egy épületben lévő szolgálati lakás részleges felújítását is.

2023. évben az Önkormányzat megvásárolta a Battonyai út 22 szám alatti ingatlant (Tüzép) azzal a céllal, hogy Városüzemeltetési telephelyet alakítson ki. Az egyszerűbb kezelhetőség és a fenntartási költségek csökkentése érdekében a településüzemeltetéssel kapcsolatos – ami jelenleg a városközpontban van – telephelyek egy helyre koncentrálódnának. Az így felszabadult telephelyek a városközponti jellegük miatt más célra hasznosíthatóvá, értékesíthetővé válnának.

A Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt. fejlesztései az egész városra és a helyi lakosok mindennapjaira is hatással vannak. A beruházások érintették a termelés fejlesztését és a műemlék épületek felújítását, ugyanakkor a Ménesbirtok szerepvállalása kiterjed az oktatásra, az őshonos lófajták tenyésztésére, a Mezőhegyesen és vonzáskörzetében működő sportegyesületek, alapítványok, egyházak és egyéb társadalmi vagy civil szervezetek támogatására is.

A TELEPÜLÉS GAZDASÁGI JELLEMZŐJE

„Mezőhegyest a lova és magas színvonalú gazdálkodása tette ismertté a széles világon” (TÓTH I. 1986:3).

Mezőhegyes létrejött a Mezőhegyesi Ménesintézet megalapításának volt köszönhető. A Ménesintézettel II. Józsefnek fő célja az volt, hogy kiváló katonai törzsménest hozzon létre a hadsereg ló-utánpótlása, a remondák biztosítására. Kitenyésztették a nóniusz lófajtát. A fajtaalapító Nonius Senior nevet viselő, Franciaországból zsákmányolt fedezőmén volt. Ez a lófajta azóta is Mezőhegyes jelképe.

Mezőhegyes egy szabályosan megtervezett település, amelyet majorok vesznek körül. A major a mezőgazdasági települések egy sajátos típusa (BELUSZKY P. 1999). Ezek létrejötté annak köszönhető, hogy már a ménesintézet megalapításakor nagyüzemi gazdálkodásra rendezkedtek be. A területet egyenként 500 holdas részekre osztották, így 84 járást kaptak, ezekből alakultak ki a későbbi majorok. A járásoknak kezdetben nem adtak nevet, csak sorszámot, s így sorszámmal együtt emlegetik az egyes majorokat pl. 6-os major, 21-es major.

A város gazdasági életében jelentős szerepet játszik a mezőgazdasági termelés.

Az állattenyésztés és a növénytermesztés kiemelkedő a térségben.

A Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt. a város legnagyobb foglalkoztatója. A Ménesbirtok műveli meg a külterületek több, mint 70%-át.

Az egyik meghatározó tevékenysége a vetőmagtermesztés, de rendkívül nagy hangsúlyt fektetnek a történelmi magyar lófajták génállományának megőrzésére.

A városban több kis és középvállalkozások működnek.

A város kereskedelmi és szolgáltató szektora fejletlen.

/Forrás Mezőhegyes – egy sajátos település útja az Alföldön - PhD értekezés tézisei Zsótér Brigitta/

DEMOGRÁFIAI ADATOK

Mezőhegyes Város területe 155 km², lakónépességes **2024. év végén 4306 fő** volt. Az átlagos népsűrűség 31,9 fő/km². A Mezőkovácsházi járásban Mezőhegyes a legnagyobb területű és a harmadik legnépesebb település. Mezőhegyes kialakulása rendkívül egyedi, a település a lótenyésztésre alapozva jött létre, mely napjainkban is meghatározza fejlődését.

Mezőhegyes város lélekszáma Magyarország legtöbb településéhez hasonlóan folyamatosan csökken. Ennek egyrészt a település természetes fogyása, másrészt a növekvő elvándorlás az oka. A csökkenés további oka a munkalehetőségek szűkössége. A tanulmányaikat befejező szakmai végzettséggel rendelkező fiatalok jelentős része nem marad városunkban, mert nem tud elhelyezkedni a tanult szakmai végzettségével.

Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2018	4 802	bázis év
2019	4 693	97,73%
2020	4 531	96,55%
2021	4 449	98,19%
2022	4 393	98,74%
2023	4 286	97,56%
2024	4306	89,67%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	1 120	539	207,79%
2019	1 157	544	212,68%
2020	1 185	517	229,21%
2021	1 210	510	237,25%
2022	1 212	509	238,11%
2023	1 199	498	240,76%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 65 év feletti lakosok száma egyre csak növekszik, mely magában hordozza az előregedés folyamatát, ellenben a gyermekkorú lakosság számának folyamatos csökkenése arra enged következtetni, hogy a gyermekes családok elvándorolnak a településről, illetve a településen maradt, itt élő fiatalok 1 vagy maximum 2 gyermeket vállalnak.

Az öregségi mutató alapján Mezőhegyesen is tapasztalható az ország egyik meghatározó demográfiai folyamata, az elöregedés, amelynek lényege, hogy az állandó népességen belül a 60 év feletti idősök aránya meghaladja a 0-14 éves fiatalok arányát.

Majorok lakónépessége Mezőhegyesen

Majorok	2022	2025	Központtól való távolság (km)
Árokospusztá major (39)	27	27	4,3
Belsőperegitanyák major (52)	21	20	11,5
Belsőperegpusztá major (57)	117	103	10,7
Csatókamarás major (73)	4	2	12,2
Kamaráspusztá major (21)	128	121	5,7
Kendergyár gyártelep	23	15	3,2
Komlósfecskéspusztá major (6)	84	62	5,0
Külsőfecskéspusztá major (81)	55	54	8,1
Külsőpereg-Rákóczi major (46, 47,48)	82	55	8,0
Ómezőhegyes major (18)	320	304	1,5
Újmezőhegyes major (17,28)	65	51	2,5
Összesen	926	814	-

(Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás)

A majorok népessége alapvetően enyhe csökkenő tendenciát mutat. A 18-as major (Ómezőhegyes major) helyzete kivételt jelent, mert összenőtt a várossal, azonban az infrastruktúrája a többi majorhoz hasonlóan hiányos. Elképzelhető, hogy a kisebb lakosságszámú majorok egy-két évtizeden belül megszűnnek. A majorok jövőbeni népességét az infrastruktúra fejlesztések jelentősen befolyásolni fogják.

FOGLALKOZTATOTTÁG, MUNKANÉLKÜLISÉG

Mezőhegyesen az elmúlt években nőtt az álláskeresők száma. Ez nem jelenti azt, hogy nőtt a ténylegesen nem dolgozók száma, inkább arra lehet következtetni, hogy a regisztrált álláskeresők egy része alkalmi munkát vállal. Egyrészt bejelentés nélkül dolgoznak, másrészt egyszerűsített foglalkoztatás keretén belül, napi bejelentéssel. Egyszerre veszik igénybe a Munkaügyi Központ által megállapított ellátást, és vállalnak munkát napi bejelentéssel.

Nyilvántartott álláskeresők száma tartózkodási hely szerint (január)					
	Nyilvánt.össz: (fő)	Folyamatosan nyilvánt>365 nap	Járadék típusú ellátásban (fő)	FHT RSZS	Munkavállaló.korú népesség (fő)
2021	158	67	24	26	2921
2022	176	66	20	44	3001
2023	207	67	35	53	3133
2024	135	42	20	16	2739
2025	139	60	15	29	2645

Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2018	4,09	4,74	4,42%
2019	4,82	5,23	5,03%
2020	4,93	6,86	5,90%
2021	5,05	5,69	5,37%
2022	4,76	4,64	4,70%
2023	3,58	5,07	4,33%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az elmúlt 2-3 évben látható, hogy a férfiak körében, ha nem is sokkal, de nőtt a nyilvántartott álláskeresők aránya, míg a nőknél csökkenő tendenciát mutat. Összességében azonban elmondható, hogy a kimutatott munkanélküliek száma csökkent.

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosanál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosanál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	151	4	2,65%	61	40,40%	86	56,95%
2019	168	3	1,79%	64	38,10%	101	60,12%
2020	190	3	1,58%	73	38,42%	114	60,00%
2021	168	3	1,79%	61	36,31%	104	61,90%
2022	143	3	2,10%	46	32,17%	94	65,73%
2023	128	2	1,56%	47	36,72%	79	61,72%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	48,34	50,68
2019	48,21	48,15
2020	56,84	57,41
2021	56,55	45,26
2022	60,84	44,83
2023	53,13	57,35

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A regisztrált munkanélküli/álláskereső nők és férfiak között megfigyelhető, hogy a férfiak és nők között nincs nagy különbség a tartós munkanélküliség tekintetében.

Mezőhegyes város legnagyobb foglalkoztató továbbra is az elmúlt években átalakult Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zártkörűen Működő Részvénytársaság. Állandó dolgozója 485 fő.

A Mezőhegyesi Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium 39 főt alkalmaz.

Mezőhegyes Város Önkormányzata, mint munkáltató szintén a nagyobb foglalkoztatók közé sorolandó. (Polgármesteri Hivatal, József Attila Általános Művelődési Központ-Óvodák, Bölcsőde, Közművelődés, Centrál Étterem, Alapszolgáltatási Központ, Városgazdálkodás, Közmunka program)

A vállalkozások közül az ipar területén a Mezőhegyesi Fémipari Kft. 4 főt, a Fekete Mezo Kft (munkaerő kölcsönzés) 5 főt, és az építőipari tevékenységet folytató Fekete Balázs 2019 Kft. 5 főt alkalmaz.

A volt Kendergyár területén működő zipzárgyártó üzem (Unit C&C Kft.), állandó dolgozói létszáma 7 fő.

A város központjában található kereskedelmi egységeket kell még megemlíteni, akik 10-20 főt alkalmaznak (REÁL, CBA üzlet), illetve a gazdasági szervezeteket, akik 1-5 fő részére biztosít munkát (Kft, egyéni vállalkozók..stb.)

Az értékteremtő közfoglalkoztatás jogi kereteinek megteremtése és a munkaképes lakosság munkához juttatása, az álláskereső foglalkoztatásának elősegítése érdekében az Országgyűlés megalkotta a közfoglalkoztatásról szóló 2011. évi CVI. törvényt.

2024-es évben a **közmunka program** keretén belül összesen 44 fő került alkalmazásra. **(mezőgazdasági programban 12 fő, a helyi programban 20 fő, a közút programban 12 fő)**

2024.03.01-2025.02.28. KÖZFOGLALKOZTATÁSRA KAPOTT PÉNZÖSSZEGEK 44 fő							
	BÉR	DOLOGI	ÖSSZES TÁM	SAJÁT FORRÁS	BÉR ELŐLEG	DOLOGI ELŐLEG	ÖSSZES ELŐLEG
HELYI SAJ	35 232 420	5 403 010	40 635 430	138 535	2 936 035	2 950 565	5 886 600
KÖZÚT	20 628 708	2 381 965	23 010 673	0	1 729 059	1 667 375	3 386 434
MEZŐGAZDASÁG	20 628 708	2 636 666	23 265 374	0	1 719 059	1 624 813	3 343 872
ÖSSZESEN	76 489 836	10 421 641	86 911 477	138 535	6 384 153	6 242 753	12 616 906

2025. évben a **közfoglalkoztatás elsődleges célja** továbbra is a hátrányos helyzetű térségekben a munkaerőpiaci szempontból kedvezőtlen helyzetben lévő állástalanok számára **foglalkoztatási lehetőség biztosítása**. A közfoglalkoztatásban is tapasztalható munkaerőhiány főleg a szakmunkás végzettséggel rendelkezők tekintetében kimagasló. Az álláskereső jelentős része továbbra is szakképzetlen, motiválatlan, mentális, szociális, vagy egészségügyi hátrányokkal küzd. A támogatott programok köre a 2025/2026 közmunka programban az „Értékteremtő” program, mely a korábbi mezőgazdasági és helyi sajátosságokra épülő programelemek helyett jött létre, illetve maradt a „Szociális típusú” program.

2025.03.01-2026.02.28. KÖZFOGLALKOZTATÁSRA KAPOTT PÉNZÖSSZEGEK 42 fő							
	BÉR	DOLOGI	ÖSSZES TÁM	SAJÁT FORRÁS	BÉR ELŐLEG	DOLOGI ELŐLEG	ÖSSZES ELŐLEG
ÉRTÉKTEREMTŐ (Helyi saj.+MG)	59 532 828	6 625 081	66 157 909	360 547	4 795 017	2 255 332	7 050 349
SZOCIÁLIS JELL. (Közút progr.)	20 626 152	2 195 385	22 821 537	0	1 576 988	1 308 618	2 885 606
ÖSSZESEN	80 158 980	8 820 466	88 979 446	360 547	6 372 005	3 563 950	9 935 955

Békés megyében a foglalkoztatási nehézségek olyan kedvezőtlen gazdasági, társadalmi hatásokat hoztak létre, amelyek korlátozzák, hátráltatják az ország más területeihez képest felzárkózni akaró megye fejlődését. A mezőgazdasági foglalkoztatás nincs arányban az ágazat versenyképességével, vállalkozási kultúrájával, miközben a térség kiemelkedően magas agrárpotenciállal rendelkezik. A foglalkoztatási feszültségek hozzájárulnak az esélyegyenlőség terén tapasztalható nehézségekhez is. A nők, az idősek, a mélyszegénységben élők és a megváltozott munkaképességűek munkaerő-piaci helyzete is megoldandó probléma. A 2019-2024-es időszakban elindult egy bővítési és modernizációs folyamat a megye infrastruktúráját és intézményi bázisát tekintve, ugyanakkor kiemelt figyelmet kell fordítani a hosszú távon is versenyképességet biztosító és az endogén fejlesztési potenciálok fenntartható hasznosítását szolgáló területek minőségi, innovatív és tudatos fejlesztésére. A széles szakmai konszenzuson nyugvó fejlesztési célok és fejlesztési fókuszok (projektek) kijelölésének és megvalósításának közép és hosszú távon elő kell segítenie az elavult foglalkoztatási struktúra és a gazdasági, társadalmi és emberi léttér minőségét meghatározó tényezők megújítását annak érdekében, hogy a megye országos viszonylatban is rossz foglalkoztatási helyzete javuljon és a gazdasági-társadalmi szerkezetváltás folyamata sikeressé váljon.

Az EU bővítés új gazdasági lehetőségek és kihívások elé állítja a megyét. Azt, hogy a kistélepközségek, és az elszegényedett kisebb lélekszámú városok önerő és összehangolt fejlesztések hiányában mennyire tudják majd kiaknázni, s mennyire koncentrálódik a pénz és a lehetőség a megyeszékhelyre, nem lehet megjósolni.

NYUGDÍJAK ÉS NYUGDÍJSZERŰ ELLÁTÁSOK

Az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer adatbázisa szolgáltat adatokat Mezőhegyes Város nyugdíjas lakosainak számáról.

Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	620	957	1577
2019	609	934	1543
2020	593	920	1513
2021	577	899	1476
2022	550	890	1440
2023	556	877	1433

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Mezőhegyes településen 2023 évben nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma: 556 fő férfi és 877 fő nő. Ez a lakosságszámhoz viszonyítva 33%.

Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2018	41	0	455	765	3	36	1
2019	41	0	461	759	2	34	2
2020	41	0	441	749	4	33	3
2021	39	0	429	734	1	33	3
2022	35	0	421	731	0	28	5
2023	33	0	423	726	0	26	5

Forrás: TeIR, KSH

Tstar

Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak: 429 fő, illetve 734 fő nő.

Az alacsony keresetszínvonal és a foglalkoztatási gondokkal összefüggő rövidebb szolgálati idő miatt az országos átlag nyugdíj összegénél 15-20 %-kal alacsonyabb megyénkben a nyugdíjak és nyugdíjszerű ellátások összege.

Némileg javítottak a nyugdíjak összegén a különböző kárpótlások címén, 13. havi jogcímen kapott összegek, illetve az elmúlt években néhány %-os emelések. A fogyatékosági támogatás bevezetése is javította a rokkantsági ellátásból élők helyzetét, azonban, míg a korábbi években sokan a rokkantsági ellátásban látták a megélhetés egyetlen lehetőségét, a jogosultság tömeges felülvizsgálatával és megvonásával, vagy mértékének csökkentésével ez a megélhetési forma a rászorultak csak nagyon szűk rétegének megélhetését biztosítja.

Településünkön is gyakori a 100.000,- Ft feletti nyugdíj, mely több esetben kizárja valamely juttatásból a kérelmezőt, pl. szociális ellátásra való jogosultságból. A nyugdíjszerű ellátások összege azonban rendkívül alacsony.

A LAKOSSÁG EGÉSZSÉGI ÁLLAPOTA

Egészségügyi ellátás					
Év	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	Fő	Fő
2018	3	1	1	87	22,25
2019	3	1	1	79	16,41
2020	3	1	1	82	15,37
2021	3	1	1	47	16,79
2022	3	1	1	69	16,06
2023	3	1	1	65	16,77

Forrás: TeIR, KSH

Tstar

A lakosság negatív munkaerő-piaci lehetőségei, a megélhetési nehézségek miatt egyre többen elégtelen és egészségtelen módon táplálkoznak, több helyen rossz a lakások állapota, fűtetlen lakásokban élnek, a jövedelmekből, illetve a különböző formában nyújtott segélyekből, támogatásokból, járulékokból a legalapvetőbb szükségleteket sem tudják biztosítani maguknak és családjuknak az emberek. Ez a fajta elszegényedés a családi élet minden területére kihat.

Az, hogy egy-egy család esetében milyen fajsúllyal jelennek meg ezen hátrányok, szoros összefüggésben állnak azzal, hogy tagjai mely társadalmi réteghez tartoznak, s életük mely szakaszában járnak. Azoknál a családoknál tragikus a helyzet, ahol kiskorú gyermekek ellátásáról is kell gondoskodni.

Nem lehet egyértelműen kijelenteni, hogy akinek alacsony a jövedelme, egyben rossz az egészségi állapota is. Krízishelyzet bekövetkezése azonban okozhat olyan fordulópontot, ami miatt az egyes családok életszínvonala jelentősen, hosszútávon, vagy akár végérvényesen hanyatlak. Pszichés, mentális gondok alakulnak ki, melyet gyakran kísér jelentős alkoholfogyasztó életmód, mely gyakran visszafordíthatatlan hanyatlást eredményez.

A lakosok túlnyomó része akkor fordul orvoshoz, amikor elhatalmasodott a probléma, elkerülhetetlen a beavatkozás. A gyógyszer kiváltása a legtöbb családban nehézséget jelent. Gyermekes esetekben többször fordulnak a szülők támogatásért, hogy ki tudják fizetni a gyógyszereket.

Mezőhegyes Város településen három háziorvosi és egy gyermek háziorvosi körzet működik.

Az I. számú háziorvosi körzetet a praxisjoggal rendelkező Dr. Páll Viktor sebész szakorvos látja el, az Önkormányzat alkalmazásába, egészségügyi szolgálati jogviszonnyal.

A II. számú háziorvosi körzetet (betöltött körzet) Dr. Balla Szilárd (belgyógyász) háziorvos látja el praxisjogos orvosként, vállalkozás formájában. Háziorvosi szakvizsgával rendelkezik.

A III. számú háziorvosi körzetet, szintén Dr. Balla Szilárd háziorvos látja el, (Dr. Gutti Pál halála miatt), tartós helyettesítésben, Megbízási szerződés alapján.

A Gyermek háziorvosi körzetet Dr. Szabóné Tátrai Ildikó csecsemő és gyermekgyógyász látja el, Megbízási szerződés alapján, tartós helyettesként.

A Megbízási szerződése 2025. június 30. napjával letelik. 2025. július 1. napjával dr. Balla Szilárd háziorvos fogja ellátni tartós helyettesítés keretén belül, határozott idejű Megbízási szerződéssel.

Az Önkormányzat jövőbeni elképzelése – a település lakosságszámát figyelembe véve - hogy a három háziorvosi körzetet összevonja két vegyes körzetté, ezáltal stabilabbá, biztonságosabbá kívánja tenni mind a felnőttek és mind a gyermekek részére az egészségügyi alapellátást.

2021 őszén megvalósult a **Vérvételi hely kialakítása**, így biztosítva, hogy az itt élő emberek helyben tudják megoldani a vérvételt.

A városban minden évben szervezett véréadás megszervezésre kerül.

A szakrendelésekre el kell utaznia vidékre, időpont egyeztetést követően, ami gyakran azt jelenti, hogy jobb esetben 2-3 héten múlva jut el az egyén a kívánt vizsgálatokra. (Mezőkovácsháza, Orosháza, Békéscsaba, Gyula)

Fontos lenne a prevenció (megelőzés), de a lakosok egy része nem fordít kellő hangsúlyt erre.

2025. július hónapban (Békés Vármegyei Kormányhivatal közreműködésével) a településen egészségügyi szűrőbusz várta a lakosokat ingyenes szűrővizsgálatokra. (szájüregi, - melanóma szűrés, általános egészségügyi állapotfelmérés.. stb.)

Az Önkormányzat felújította a fogorvosi rendelők épületét, az I. számú körzetbe új fogászati kezelőegységet vásárolt, ezzel is javítva az ellátás színvonalát.

A Hild János utca 5. szám alatti orvosi és védőnői rendelők külső, belső és energetikai felújítása valósult meg az „Egészségügyi Alapellátás Infrastrukturális Fejlesztése Mezőhegyesen” elnevezésű TOP-4.1.1-15-BS1-2016-00021 számú pályázat keretében.

Fogorvosai: dr. Herter László, dr. Ivacic Josip

Az iskolaorvos feladatait a József Attila Általános Iskolában Dr. Laczay István Attila háziorvos, a Mezőhegyesi Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium Intézményben Dr. Páll Viktor háziorvos látja el.

Gyermek-szakorvosi ellátás helyben nincs, ezeket Orosházán, Békéscsabán vagy Gyulán lehet elérni.

2023. július 1 napjától a **Védőnői feladatellátás** (körzeti) átkerült a Békés Vármegyei Központi Kórházhoz, a főállású iskolai védőnői szolgálat működtetője továbbra is az Önkormányzat maradt.

A helyi védőnők rendelkeznek megfelelő képesítéssel, hogy a helyben lakó nők méhnyak-rákszűrését elvégezzék.

Az Alapszolgáltatási Központ lehetőségeihez mérten minden évben szervez egészségnapokat, ahol a meghirdetett szűréseket elvégzik. (Ortopédia, ultrahang)

Járóbeteg szakrendelés és kórházi fekvőbeteg ellátás eltérő helyszíneken érhetőek el.

- Orosházi Kórház
- Békés Megyei Központi Kórház (Békéscsabán és Gyulán)
- Szegedi Tudományegyetem Szent-Györgyi Albert Klinikai Központ

A járóbeteg szakellátás biztosítását 2025. április 1. napjától Mezőkovácsháza Város Önkormányzata a Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ Intézményén keresztül látja el.

/A Vis Medica Egészségügyi Kft., mint szolgáltató az Önkormányzattal 2025. március 31. napjával a szerződést felmondta. /

2024. évben a Békés Megyei Központi Kórház Mezőhegyesi Ápolási Részlege átalakult szakápolási központtá. 2024. december 1. napjával Szociális Szakápolási Központként kezdte meg a működését.

Az intézményben a gondozás és az alapápolás mellett, és azzal együtt végzett szakápolási tevékenység biztosítja az ellátottak komplex ellátását, ezáltal csökken a kórházban töltött napok száma.

A központ 62 engedélyes férőhellyel rendelkezik, 2-4 ágyas szobák találhatók, melyek a szükségleteknek és a jogszabályi előírásoknak megfelelő felszereltséggel rendelkeznek.

2023. május 1 napjától Mezőhegyesen is, mint országosan, változott az ügyeleti alapellátás, melyet az Országos Mentőszolgálat lát el.

1. Háziorvosi ügyeleti ellátás (Mezőkovácsháza)
2. Sürgősségi ügyeleti vagy mentőellátás (Központi ügyeleti telefonszám: 1830)

A LAKÁSHELYZET

Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2018	2874	0	0,00	57,48	63,64	76,51
2019	2874	0	0,00	57,48	63,43	76,30
2020	2874	0	0,00	57,48	63,36	75,99
2021	2878	4	1,39	57,51	63,27	75,89
2022	2833	0	0,00	54,08	64,56	77,30
2023	2833	0	0,00	54,08	65,30	78,15

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A település szerkezetéből adódóan a lakások állapota rendkívül különböző. A környező településekhez viszonyítva Mezőhegyesen jelentősen nagyobb a bérlakások száma a magántulajdonban lévők mellett. A majorokban a Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zártkörűen Működő Részvénytársaság a bérlakások egy részét értékesítette, a városban azonban az elmúlt időszakban több magánszemélytől is felvásárolt ingatlant.

A külterületi lakások túlnyomó része igen rossz állapotban van, a bérlőkben tulajdonosi szemlélet általában nem alakult ki, a minimális állagmegóvást sem végzik el a sokszor évtizedeken keresztül lakott lakáson.

A leromlott állagú lakások értékesítése komoly szociális problémát okozott és okoz ma is, mivel a vásárlók zöme szinte az ország minden tájáról idevándorolt, egzisztenciát, illetve egész vagyont veszített személyekből és családokból kerül ki, akik szociális ellátásból éltek előző lakhelyükön is, s itt is igénylőként jelennek meg.

A beköltözés után a megvásárolt lakást nem tudják fenntartani, fűteni, s megélhetési gondjaik is vannak. Egyfajta elnéptelenedés is jellemzi a majorokat. A megüresedett lakásokat magánvállalkozók vásárolták meg, ahol állattartással foglalkoznak. Az utóbbi években mindinkább piaci alapokra helyeződik a bérlakások bérleti díja.

Mezőhegyes Város Önkormányzatának, az önkormányzat tulajdonában lévő lakások és helyiségek bérletéről és elidegenítéséről szóló 10/2013. (V.6.) önkormányzati rendelete alapján a lakások bérbeadhatóak:

- a) szociális helyzet alapján,
- b) közérdekből,
- c) költségelven,
- d) piaci alapon,
- e) szociális intézményből elbocsátott korábbi bérlő részére
- f) elővásárlási jog érvényesítésével szerzett lakás esetében az adós, zálogkötelezett részére
- g) törvényben és e rendeletben előírt elhelyezési, bérbeadási kötelezettség alapján, vagy
- h) szükséglakásként.

A bérbeadás feltételeit a rendelet részletesen szabályozza.

Jelenleg az Önkormányzat 47 bérlakással rendelkezik, melyből 35 lakott, a Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt. 74 belterületen lévő bérlakással rendelkezik, melyből 50 lakott, a külterületen lévő bérlakások száma is magas, de annak zöme lakatlan.

Az Önkormányzat az üresen álló bérlakásokat-szolgálati lakásokat felújítani önerőből nem tudja, azonban ilyen irányú pályázat nem kerül évek óta kiírásra.

Az Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok (közintézmények, gazdasági hasznosítású épületek) egy részét sikerült felújítani pályázati, illetve saját forrásból, de még mindig számottevő ingatlan szorul nagymértékű tatarozásra.

Az ómezőhegyesi településrészen tapasztalható leginkább a lakhatással, lakásállománnyal összefüggő kaotikus állapot. Az ún. Gépjavító mögötti rész és a régi tejház környéke rendkívül elhanyagolt. Néhol dűledező romok, lerakott szeméthalmok között lehet megközelíteni egy-egy lakás bejáratát. Számozással minden lakás rendelkezik, de keresett személyt megtalálni ismeretség nélkül csak kérdezősködve lehet. A rendezetlen párkapcsolatok következtében is gyakran változik a lakók személye, előfordul, hogy a szomszéd sem tudja, ki lakik mellette. Talán a településen ez a rész a legelhanyagoltabb, a leginkább leromlott lakásállomány itt található. A belterületen is vannak rossz állapotú házak, azonban nagyrészt rendezett a település. A belterületi utcákban a portájukat rendben tartó tulajdonosok jó példát mutatnak környezetük tisztántartásával.

Az 560 panellakás komfort állapota jelentős változáson ment keresztül. A lakások zöme gáz, vagy villany üzemű egyedi fűtésre tért át. Ezeknél a lakásoknál általában megtörtént a belső felújítás is. A lakáspiac az utóbbi két-három évben mozgásba jött, többen vásároltak befektetési céllal is. Az ingatlanárak emelkedtek, melynek oka lehet a Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt. gazdasági megerősödése.

A LEGKEDVEZŐTLENEBB HELYZETBEN LÉVŐK

A legnehezebb helyzetben a gyermekek vannak.

Az elmúlt években azonban a kormány célja, hogy minden segítséget megadjon a családoknak, és ehhez különböző támogatási formákat vezetett be, és a jövőben tovább bővíti ezeket.

A családi támogatások közül ezek az alábbiak: a lakhatási támogatások (Falusi CSOK, CSOK Plusz), a gyermekvállalási támogatások (Babaváró), az adókedvezmények és az egyszeri támogatások.

A gyermeki lét minőségének elsődleges meghatározója a családi környezet. A jövőre vonatkozó kilátásai összefonódnak az őket körülölelő háztartás anyagi és mentális körülményeivel, és nem függetlenek a család értékítéletétől sem.

Településünkön is jellemző az, ami az ország legtöbb térségeiben, hogy az egyes családokban a szegénység növekedésével arányosan emelkedik a gyermekek száma, gyakran olyan megfontolásból eredően, hogy a gyermekek után járó (GYED, GYES, családi pótlék, rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény stb.) ellátások biztosítják a család megélhetését. Gyakran valóban ezek az ellátások képezik a család bevételeinek egészét, mivel sok esetben az apa kimarad a munkából, vagy az anya egyedül marad gyermekeivel.

A családtámogatási ellátások mellett sok munkanélküli jogosult a szociális és munkaügyi ellátórendszer juttatásaira, amiért nem kell dolgozni, azonban némi bérjövdelemmel már elveszti a jogosultságot. Ez a szegénységi csapda, mely elveszi a munkára való hajlandóságot, így a család a továbbiakban egy szociális ellátásokra épülő életvitelre rendezkedik be, ami rendkívül alacsony színvonalú megélhetést jelent. Ebből következik a tartós munkanélküli léttel járó lecsúszás, pl. a sok szabadidő italboltban való eltöltése. Végtelenül lehangoló, hogy a több esetben a gyermek nem szeretetből születik, különösebb figyelmet sem élvez a családban, a befolyó pénzből neki jut a legkevesebb, nincs megfelelő ruházat, betegsége esetén gyógyszer, elegendő élelmiszer, s a személyi higiénia is kívánnivalót hagy maga után. Sajnos ezek a gyerekek ingerszegény környezetben nőnek fel, számos alapvető ismereteiket, kreativitásukat fejlesztő, lelküket építő könyv, játék hiányzik. Legtöbbjük könyvvel, játékkal csak az óvodában és az iskolában találkozik, s mérhetetlen erőfeszítést tesznek a velük foglalkozó pedagógusok azért, hogy a családi hátrányt csökkentsék. Rendkívül elgondolkodtató, hogy ezek a gyerekek azt a mintát tanulják, mely szerint a munka nem tartozik az egyén, a család életéhez.

A majori lakosság érdekében az Önkormányzat három tanyagondnoki szolgálatot tart fenn, ami rendkívüli segítséget jelent a számukra. A szolgáltatást kortól, nemtől függetlenül mindenki igénybe veheti.

A helyközi és távolsági buszjáratok ritkán fordulnak meg a majorokban, a majori bekötőknél. Naponta egy, vagy két alkalommal. Ez a munkavállalást megnehezíti, hiszen a munkába járók nem tudnak időben bejutni a munkahelyre, vagy éppen onnan hazajutni.

Ami még rendkívüli mód nehezíti a majorban élő emberek helyzetét, az a heterogén lakosság.

Az ország minden tájáról városunkba - főleg a majorokba, beleértve Ómezőhegyest is – érkező, elvesztett egzisztenciával, anyagi, mentális, morális leépültséggel rendelkező lakosok a város jelentős leépülését idézhetik elő, amennyiben az idős „őslakosok” kihálnak. Különösen a majorokban érzékelhető ez a jelenség.

A fogyatékkal élők helyzetének javítása terén nagy előre lépések történtek. Minden egészségügyi és közintézmény rendelkezik rámpával, felszerelésre kerültek közlekedést könnyítő kapaszkodók. A Polgármesteri Hivatal új épületbe költöztetése során és az Alapszolgáltatási Központ felújítása során is figyelemmel voltak a fogyatékkal élők ügyintézésének megkönnyítésére a lépcsőmentes bejárat, a mozgáskorlátozottak számára használható mosdó kialakításával, az emeletre feljutást lift használata teszi lehetővé. A legfontosabb azonban a fogyatékkal élők foglalkoztatásának növelése lenne, hogy a rendkívül alacsony nyugdíjszerű ellátást ki tudnák egészíteni.

OKTATÁSI, NEVELÉSI, EGÉSZSÉGÜGYI ÉS SZOCIÁLIS INTÉZMÉNYRENDSZER

A Mezőhegyesi József Attila Általános Iskola és Kollégium a Békéscsabai Tankerületi Központ fenntartásában működő közoktatási intézmény. Mezőhegyes Város Önkormányzata megállapodást kötött az ingatlan ingyenes használatáról. Az iskolában 1-8. osztályban folyik az oktatás.

Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2018	2	16	1	17,06	2,20
2019	2	16	1	15,81	1,19
2020	2	16	1	15,75	1,98
2021	2	17	1	14,94	3,94
2022	2	17	1	15,06	3,52
2023	2	17	1	15,06	2,73

Forrás: TelR, KSH Tstar

Óvodai nevelés adatai					
Év	Óvodai gyermek csoportok száma – gyógy pedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógy-pedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógy-pedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógy-pedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Egy óvodai gyermek-csoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	db	db	db	fő	fő
2018	5	125	3	115	23
2019	5	125	3	121	24
2020	5	125	3	119	24
2021	5	125	3	118	24
2022	5	125	3	115	23
2023	5	125	3	115	23

Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma
	db	Fő
2018	10	11
2019	10	12
2020	10	11
2021	10	10
2022	10	10
2023	10	10
2024	24	24

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A TOP PLUSZ -2.1.1.-21-BS1-2022-00032 a „Mezőhegyes Csokonai u. 1. szám alatti bölcsődefelújítás” c. pályázat keretén belül megtörtént az épület korszerűsítése, energetikai fejlesztése (Hőszivattyú, napelem).

Az Önkormányzat saját forrást biztosított továbbá a Bölcsőde működéséhez szükséges eszközök beszerzéséhez, melyet a pályázat nem támogatott. (Közel br. 28 millió forint)

A felújítás során az épületben ki lett alakítva még egy bölcsődei csoport. Így megvalósulhatott a férőhelyek bővítése. 2024. szeptember 1. napjától két bölcsődei csoport működik, 24 fős férőhellyel.

A „Mezőhegyes, Ruisz Gyula utca 4. szám alatti óvodafejlesztés” című pályázat keretén belül megtörtént az óvoda épületének felújítása, az energetikai fejlesztése, illetve többcélú közösségi tér építése. A felújított óvodát 2023 szeptemberében birtokba vették.

A településen ez által két napközi otthonos óvoda működik, öt óvodai csoporttal. Az óvodai férőhelyek száma 125 fő. Az óvodába beíratott gyermekek száma maximális.

Az óvodapedagógusok felkészültek, folyamatosan képzéseken vesznek részt. Az óvoda infrastruktúrája magas szintű ellátást biztosít, és ennek előnyeit a HH/HHH gyermekek is élvezik. Logopédiai foglalkoztató, tornaterem az óvodában van, és dolgozik fejlesztő pedagógus is.

A Tótkomlói Evangélikus Egyházközség óvodás buszjáratival segíti a Mezőhegyesen élő óvodás korú gyermekeket, hogy Tótkomlóra eljussanak az óvodába.

A Mezőhegyesi József Attila Általános Iskola és Kollégium biztosítja az alsó és felső tagozatot a tanulók számára. Az intézmény tanulói létszáma 2024. október 1-én 252 fő. A tanulócsoporthoz száma 17. Sajátos nevelési igényű tanulók száma 36 fő, az összes tanulólétszám 14,7 %-a. Ebből 17 tanuló integráltan oktatott, 19 tanuló eltérő tanterv szerint szegregált osztályban tanul alsó és felső tagozatos összevont csoportban. Hátrányos helyzetű tanuló 32 fő, a tanulók 12%-a. Beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzd 32 tanuló (13%) 5 tanuló a környező településekről jár be (Battonya, Pitvaros, Tótkomlós).

Az általános iskolai diákotthonban 34 gyermek lakik kulturált körülmények között tanítási időben.

A diákotthon nagy segítséget jelent a külterületen (majorokban) élő diákok, a vidékről bejáró gyermekek, illetve a hátrányos helyzetű gyermekek számára.

A bölcsőde, óvoda, közművelődési könyvtár működését, valamint az óvodás és általános iskolás gyermekek/tanulók étkeztetését az önkormányzat biztosítja.

A gyermekek étkeztetéséről a HACCP szabványnak megfelelően működő CENTRÁL Étterem gondoskodik.

A személyes gondoskodást biztosító alapellátást a Mezőhegyesi Alapszolgáltatási Központ biztosítja.

Magánintézményként működik a településen bentlakásos idősök otthona. („Gréti” Idősek háza)

A városnak nagy szüksége lenne további bentlakásos idősök otthonára, hiszen egyre több idős, egyedül élő, magát ellátni nem tudó ember él.

Az Önkormányzat az elmúlt években próbált ez irányban lépéseket tenni, felkutatni a pályázati lehetőséget, de ez irányú pályázati forrást nem talált. Fontos tudni, hogy egy ilyen intézmény működéséhez - működtetéséhez, olyan jogszabályi háttér párosul, amit az Önkormányzat saját forrásból nem tud biztosítani, ezért lenne nagy jelentősége az állami támogatásnak.

Szociális szolgáltatásokra fordítható források:

- A települési önkormányzat által megállapított és folyósított pénzbeli és természetben nyújtott ellátások kiadásait, a helyi önkormányzatok által fenntartott szociális intézmények működési költségeit központi támogatás segíti
- Az önkormányzat saját bevételeiből szociális célra fordított összeg
- Szociális célokra történő pályázati kiírás kapcsán nyerhető bevételek.

Az állami szerepvállalás formája lehet finanszírozás, szolgáltatás, tulajdonlás, működtetés, szabályozás.

SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK

A Képviselő-testület a szociális törvény rendelkezései alapján pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján – pénzbeli vagy természetbeni formában – települési támogatást nyújt.

Pénzbeli ellátások:

I. Képviselő-testület által a Pénzügyi és Szociális Bizottságra átruházott hatáskörök:

Ápolási támogatás: tartósan ápolásra, gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

Települési támogatás

Települési támogatás: Azon személyek családoknak nyújtható, akik létfenntartásukat veszélyeztető élethelyzetbe kerültek.

Fajtai:

- a) települési támogatás
- b) Elemi kár, rendkívüli esemény bekövetkeztekor igényelhető települési támogatás
- c) Különös méltánylást érdemlő esetben a képviselő-testület adhat rendkívüli települési támogatást
- d) Szennyvízcsatorna hálózatra rákötési támogatás

Az elhunyt személy eltemettetésének költségeihez való hozzájárulás: Az elhunyt személy temetéséről gondoskodó személyt illeti meg.

II. A Jegyző hatáskörébe tartozó ellátások:

Lakásfenntartási támogatás:

Szociálisan rászorult személyeknek, családoknak az általuk lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott támogatás.

Normatív alapon lehet igénybe venni. A normatív támogatás állam által finanszírozott.

Köztemetés:

Halálozás helye szerinti település polgármestere gondoskodik az elhunyt közkölségen történő eltemetéséről, ha nincs eltemettetésre köteles személy, vagy a kötelezhető személy nem tudja a temetés költségeit vállalni. Mezőhegyesen a helyi lakosokon kívül a 2024. december 1. napjával Szociális Szakápolási Központként működő intézményben elhunyt vidéki személyek temetéséről is gondoskodni kell, azonban az így felmerült költséget az elhunyt lakhelye szerinti önkormányzat téríti meg.

A településen Kormányablak működik, ahol a lakosok az oda tartozó szociális és gyámügyi ügyeket el tudják helyben intézni.

SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

Az önkormányzat az ellátási kötelezettségén felül hozott létre és működtet három tanyagondnoki szolgálatot. Financális okok miatt egyéb önként vállalt személyes szociális szolgáltatást nem nyújt.

Az önkormányzat az általa létrehozott és működtetett Alapszolgáltatási Központ, mint Intézmény egység biztosítja a szociális alapszolgáltatásokat.

Az épület műemlék, karbantartása (külső-belső) illetve az épületben található bútorok, műszaki berendezések cseréje Mezőhegyes Város Önkormányzata által megnyert TOP 4.2.1 a Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése pályázat keretén belül kerültek (meszelés, kopott, elhasználódott bútorok cseréje) felújításra.

Szociális alapszolgáltatásként:

- falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatást,
- étkeztetést,
- házi segítségnyújtást,
- családsegítést,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtást,
- nappali ellátást,
- gyermekjóléti szolgáltatást,
- és helyettes szülői szolgáltatást biztosít.

Az alapszolgáltatások biztosításának célja, hogy segítséget nyújtson a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

A szociális szolgáltatások megvalósításának általános célja hozzásegíteni az embereket az egészséges, értékes, minőségi élethez, a szükségletek kielégítésével, az adott élethelyzet javításával, a képességek fejlesztésével, vagy az erőnlét, a készségek szinten tartásával.

Egyetlen szociális alapszolgáltatásként a település lakosságának szociális alapszükségeit kielégítését célozza meg. A saját lakókörnyezetben történő gondozás hangsúlyossá tétele, az alapszolgáltatás feladatainak megfelelő teljesítése hozzájárul az ellátott saját otthonában történő megtartásához, otthon maradásához.

Az ápolás-gondozás hozzájárul az ellátást igénylő egészségi állapotának szinten tartásához, melynek következtében életminőségének feltételei is javulnak. A tevékenységhez szervesen kapcsolódó mentálhigiénés gondozás lehetőséget ad a szellemi hanyatlás késleltetéséhez. Az intézményes háttér adta folyamatos és szakszerű segítség révén pedig érvényre jut a szociális biztonság.

Étkeztetés: azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkeztetéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan, vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségeik, szenvedélybetegségeik, vagy hajléktalanságuk miatt. A szolgáltatás igénybevétele térítési díj megfizetése mellett történik.

A nappali ellátásban részesülők az intézményben fogyasztják el az ebédet, a nem helyben fogyasztók részére az önkormányzat gépjárművével történik a kiszállítás. Az ételt a CENTRÁL Étterem állítja elő.

Házi segítségnyújtás: Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. Az ellátottakkal 4 fő főállású dolgozó foglalkozik. A házi segítségnyújtás gondozási óradíja térítésmentes.

A Mezőkovácsházi Református Egyházközség Mezőhegyes Város területén igény szerint ellátja a házi segítségnyújtást, mint szolgáltatást.

A Magyar Pünkösdi Egyház -Remény és Gondoskodás Otthonápolási Szolgálat 2022. március 1-jén finanszírozási szerződést kötött a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelővel, és így Mezőhegyesen is a társadalombiztosítás terhére igénybe vehető a szakápolás és a gyógytorna/fizikoterápiás szolgáltatás.

Nappali ellátás: Elsősorban saját otthonukban élő egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére.

A szolgáltatás a település központjában valósul meg, könnyen megközelíthető helyen, impozáns épületben, kulturált körülmények között.

Az Idősek Klubja nappali ellátásként tagjai részére szociális, egészségi, mentális szükségleteiknek megfelelő napi életritmus szerinti közösségi szolgáltatásokat nyújt. Településünkön a szolgáltatást leginkább az idősebb korosztály veszi igénybe.

65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időszerűak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időszerűak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2018	1 120	38	54	67
2019	1 157	33	57	69
2020	1 185	38	64	91
2021	1 210	36	63	100
2022	1 212	38	57	115
2023	1 199	37	117	98

Forrás: TeIR, KSH

Tstar

Családsegítés: A szolgáltatás célja a településen élő szociális vagy mentálhigiénés problémái, illetve egyéb krízishelyzete miatt segítséget igénylő személy, család számára történő segítségnyújtás, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése az életvezetési képesség megőrzése érdekében. Ellátásokat közvetít, és szervezési tevékenységet végez. A szolgáltatás igénybevétele önkéntességen alapul, kivéve az aktív korú, nem foglalkoztatott, rendszeres szociális segélyben részesülők együttműködési kötelezettsége. A segítő munka sajátosságát az adja, hogy sok esetben a

felszínen megjelenő, a kliens által hozott probléma csupán a „jéghegy csúcsa”, az évek során kialakuló problémahalmaz mögött destruálódott személyiség, inadekvátan működő érték-, és normarendszer húzódik. Nem elég csupán láttatni, hogy a felszíni probléma újra termelődéséhez milyen változásokra lenne szükség, a változás szükségességével az ügyintézőnek is azonosulnia kell.

A gyermekjóléti szolgálat – összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési – oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal – szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. Tevékenységi körében folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét, valamint feladatai közé tartozik a gyermekek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítése.

A családok problémái – amelyeket valamilyen módon kezelni kell – az esetek többségében nem önmagukban jelennek meg, hanem halmozottan fordulnak elő. A kezelendő problémák nagy részben a szülők helytelen életviteléből adódnak (szenvédélybetegség - alkoholizmus, szülői felelőtlenség, gyermeket veszélyeztető magatartás, szülők konfliktusos kapcsolata, felelőtlenségből adódó anyagi problémák, a szülő megbízhatatlansága, gyermek érzelmi, értelmi elhanyagolása, lakókörnyezet elhanyagolása, higiéné hiánya). A gyermeknevelési problémák hátterében nevelésbeli problémák, hiányosságok állnak, részint magatartászavar, teljesítményzavar valamilyen formája. További problémaként jelenik meg a család rossz szociális helyzete – munkanélküliség, megélhetési és lakhatási problémák.

A gyermekjóléti szolgálat feladatai közé tartozik az észlelő és jelzőrendszer működtetése.

Az észlelő- és jelzőrendszer a gyermekjóléti szolgálat legfontosabb alappillére, feltáró, informatív és segítő szociális kapcsolatrendszer, amelyet a gyermekjóléti szolgálat működtet.

Az észlelő és jelzőrendszer a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését gátló, vagy akadályozó magatartás, mulasztás vagy körülmény miatt kialakult állapot (veszélyeztetettség) megelőzése érdekében végzi munkáját.

A jelzőrendszer egyúttal team munkát is jelent, mert a problémák összetettsége miatt a megoldás is sokszor csak a szakterületek együttműködése során valósul meg.

Az alapellátás, a veszélyeztetettség megelőzésére irányuló gondozási forma, a védelembevétel pedig hatósági intézkedés, mely a veszélyeztetettség megszüntetésére irányul.

A családgondozó az eset összes körülményének feltárása után mérlegeli, hogy a kialakult veszélyeztetettség megszüntethető-e az önként igénybe vehető alapellátásokkal, vagy a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó, illetve egyéb hatósági intézkedés kezdeményezésére van-e szükség.

Abban az esetben, ha az alapellátás során a gyermek vagy a család nem tanúsít együttműködő magatartást, a gyermekjóléti szolgálat a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó intézkedések közül javaslatot tehet a járási gyámhivatalnak a gyermek védelembe vételére, illetve ideiglenes hatályú elhelyezésére.

A védelembevétel során a családgondozó egyéni gondozási-nevelési tervet készít. A védelembevétel során a családgondozó feladata: az egyéni gondozási – nevelési tervben foglalt feladatok teljesítésének segítése, az érintett családtagok együttműködésének megnyerése a gondozás során, hogy sor kerülhessen a védelembevétel megszüntetésére.

Amennyiben az egyéni gondozási – nevelési terv megvalósítása a szülő és a gyermek nem megfelelő együttműködése miatt nem lehetséges, akkor a gyermekvédelmi gondoskodás más formájára kerülhet sor (ideiglenes hatályú elhelyezés, átmeneti nevelésbe vétel).

A szolgálatnak feladata az utógondozás biztosítása is. Az utógondozás – amelyre az átmeneti vagy a tartós nevelésbe vétel megszűnése után kerül sor – elősegíti a gyermek családi környezetbe való visszaillesztését.

A gyermekjóléti szolgálat feladatai között szerepel olyan szabadidős programok szervezése, amelyek a családban jelentkező nevelési problémák és hiányosságok káros hatásainak enyhítését célozzák, illetve amelyek megszervezése a rossz szociális helyzetben levő szülőnek aránytalan nehézséget okozna.

Szociális szolgáltatások tekintetében minden szakfeladat rendelkezik végleges működési engedéllyel. Nem önkormányzati fenntartásban működik ugyan, de hozzájárul a település személyes szociális ellátásához a településen működő bentlakást nyújtó intézmény.

Az intézmény neve: „GRÉTI” Időseket Támogató és Gondozó Alapítvány

- Ideiglenes működési engedéllyel rendelkezik.
- 30 férőhelyre vonatkozik a működési engedély.
- Az utóbbi két évben 100 %-os volt a kihasználtság.
- A legfiatalabb lakó az intézményben 60 éves, a legidősebb 96 éves.
- Az intézményben 10 fő az állandó dolgozói létszám: 1 fő vezető, 5 fő gondozó, 1 fő gyakorló ápoló, 1 fő E kategóriás ápoló, 2 fő konyhai dolgozó. Ezen túlmenően megbízási szerződéssel egy orvos foglalkoztatott.

Körös – menti Integrált Szociális Intézmény Békés Vármegye –Szociális Szakápolási Központ Mezőhegyes: 2024. évben a Békés Megyei Központi Kórház Mezőhegyesi Ápolási Részlege átalakult szakápolási központtá. 2024. december 1. napjával Szociális Szakápolási Központként kezdte meg a működését.

Az intézményben a gondozás és az alapápolás mellett, és azzal együtt végzett szakápolási tevékenység biztosítja az ellátottak komplex ellátását, ezáltal csökken a kórházban töltött napok száma.

A központ 62 engedélyes férőhellyel rendelkezik, 2-4 ágyas szobák találhatók, melyek a szükségleteknek és a jogszabályi előírásoknak megfelelő felszereltséggel rendelkeznek.

A szolgáltatások biztosítása érdekében kitűzött feladatok, prioritások megvalósításának értékelése

Munkahelyteremtés: a munkahelyteremtés a településen a közélet valamennyi szereplője számára a legfontosabb feladat.

Kisebbségi vállalkozások időnként beindulnak, némelyek megszűnnek, sajnos nem számottevő a munkaerő piacra kilépők száma.

A korábbi években három foglalkoztatási formában sikerült a munkavállalókat alkalmazni, nevezetesen:

1. mezőgazdasági - építőipari vállalkozók által foglalkoztatott idegymunkások (elsősorban egyszerűsített foglalkoztatás keretein belül)
2. a Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt. idegymunkára ugyan, de munkaviszony jelleggel, ami a szolgálati időt is gyarapította,
3. az Önkormányzatnál közmunkaprogram keretében, ami szintén szolgálati időt gyarapító jogviszony.

Az önkormányzat évek óta teljesíti a közfoglalkoztatási kötelezettségét.

A munka, mint értékteremtő foglalkozás jó hatással van az egyén önbecsülésére, moralitására, lelki, egészségi állapotára, környezeti kapcsolataira.

Több munkahely megléte esetén csökkenne az elvándorlás, javulnának a népességi mutatók, értékes szakemberek esetlegesen ide, illetve visszaköltöznének.

A befektetők azonban elkerülik térségünket, az itt élő emberek nem rendelkeznek tőkével, sokan alulképzettek, alacsony az önérvényesítő képesség, tehát önérvényből nem tudnak vállalkozni, s az állam sem kezdeményez beruházásokat munkahelyteremtő céllal.

A munkaerő piaci esélyek növelése:

Leginkább munkahelyteremtéssel oldódna meg.

Az Önkormányzat több pályázatban is részt vett és vesz, különböző középületek felújítása, járdák-utak építése, karbantartása, ezzel is lehetőséget teremt arra, hogy a helyben lakó vállalkozók, lakosok munkához jussanak.

Mezőhegyesről több álláskereső is részt vett képzésen, kis időre, de integrálódik egy közösségbe a képzésen résztvevő, rákényszerül együttműködésre, tanulásra, szellemi képességeit karban tartja, felelősségérzetét javítja, jellemét csiszolja, azonban a kurzus elvégzése után nincs lehetőség az elhelyezkedésre. A munkahely hiánya kioltja a képzésben szunnyadó lehetőséget.

Egészségügyi szűrővizsgálatokon minél nagyobb számban történő részvétel elérése:

Sajnos a kötelező tüdőszűrő vizsgálat megszűnt, annak ellenére, hogy a Dél-Békési Kistérségben mindig magas volt a megbetegedések száma. Évek óta nem települ ki anyagi okok miatt a Gyulai Tüdőszűrő Állomás, a privát szűrés érdekében pedig utazni kell, ami pénzbe kerül. A helyzetet nem könnyíti meg az sem, hogy bárminemű vizsgálatra, szakrendelésre szintén vidékre kell elmenni, (Orosháza, Mezőkovácsháza, Békéscsaba, Gyula) így az emberek többsége nem fordít figyelmet a megelőzésre.

Az emlőrák szűrését folyamatosan végzik az Orosházi Kórházban. Mivel kellő propagandát kap az emlőrák korai felismerésének fontossága, így nagy arányban jelennek meg az érintett nők. Folyamatos a kapcsolattartás a Kórház ezen részlegével.

Szervezett véradásra gyakran kerül sor, azonban érezhető a munkahelyi kollektívák felbomlásának a hatása itt is, a heterogén lakosságot nehezebb megmozgatni a cél érdekében.

Az Alapszolgáltatási Központ lehetőségeihez mérten minden évben szervez egészségnapokat, ahol a meghirdetett szűréseket elvégzik. (Ortopédia, ultrahang)

A helyi védőnők rendelkeznek megfelelő képesítéssel, hogy a helyben lakó nők méhnyak-rákszűrését elvégezzék.

Családok fokozott segítése, szemléletformálása, életvezetési problémák csökkentése:

Az Alapszolgáltatási Központ keretén belül működő Gyermekjóléti Szolgálat családsegítői nagy szerepet vállalnak ebben. A családon belüli szocializáció hiánya egyre több gyermeknél fog hátrányt okozni az általános iskolai tanulmányok befejezése után. Mindenképpen meg kell említeni, hogy a pedagógusok ezen a területen jelentős szemléletformálással bírnak, dicsérendő erőfeszítéseket tesznek azért, hogy a hátrányok ne jelentsék a gyermek jövőjének ellehetetlenülését.

Alapellátási formák biztosítása:

Alapellátás az elmúlt időszakban, s jelenleg is biztosított az Önkormányzat által alapított és fenntartott intézmény működésével.

A szolgáltatásra való jogosultság fennállása esetén mindenki számára elérhető a jó színvonalú segítségnyújtás, melyhez a személyi és tárgyi feltételek rendelkezésre állnak.

ÖSSZEGZÉS, JÖVŐBELI FELADATOK

Foglalkoztatáspolitikai szempontból a foglalkoztatás feltételeit kell megteremteni, értékteremtő módon, s horizontálisan kiterjeszteni az ország területére.

A nem foglalkoztatottak „hadrafoghatósága” sok kérdést és feladatot vet fel, csak szabályozással és szankciók beépítésével nem oldható meg.

Az előregedő lakosság nagyságrendje, s az évek óta a munkanélküli ellátórendszerben lévő 50 év közeli lakosság előrevetíthető nyugdíjas járandósága, – a nyugdíjrendszerben előre látható bizonytalanságokról nem is beszélve - felveti a szükségességét pár éven belül egy önkormányzati fenntartású, nem teljesen piaci alapokon működő bentlakást nyújtó intézmény alapításának és fenntartásának.

A szociális helyzetre ható tényezőket – a teljesség igénye nélkül - az alábbi tábla szemlélteti:

Erősségek (meglévő pozitív adottságok)	Gyengeségek (meglévő negatív adottságok)
- Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt. - jó minőségű termőföldek, szántók - az infrastrukturális ellátottság – víz, gáz, villamosenergiaellátás belterületen nagyrészt kiépített - kiépített kerékpárúthálózat - a védett és műemlék jellegű épületek száma	- mezőgazdasági foglalkoztatás visszaszorult - fejletlen a mezőgazdasági termelés integrációja, alacsony a termékek feldolgozottsági szintje - belvíz, - aszály veszélyeztetettség - előregedő népesség - alacsony születés szám

magas - az épületek megőrizték eredeti karakterüket, amely jelentős országos és helytörténeti értékes képvisel - élelmiszeripar szabad kapacitása - ipartelepítés feltételei adottak - termálvízkincs - alternatív területhasználati lehetőségek /megújuló energia/ - határ menti kapcsolatok - jól képzett egészségügyi és szociális humán erőforrás - környező településeken jelentős nemzetiségi népesség, kulturális sokszínűség - továbbtanulási lehetőségek a Mezőhegyesi Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium - meglévő felsőoktatási központok /Szarvas, Orosháza, Békéscsaba, Gyula/ - EU bővítésből származó határokon átnyúló környezeti, gazdasági kapcsolatok kiaknázhatósága - informatikai hálózatok országos erősödése - autópálya (Csanádpalota-Szeged)	- munkanélküliség, alacsony aktivitási szint - képzettség nélküli, vagy alacsonyan képzett munkaképes korúak magas aránya - meglévő fizikai munkahelyek veszélyeztetettsége. - vállalkozáshiányos térség - tőkeszegénység, vállalkozások fejlesztési korlátja, gyenge foglalkoztatási képessége - ipari foglalkoztatási hiány - hiányos turisztikai szolgáltatások, marketing - klímaváltozás negatív hatásainak erősödése - agrárium erős piaci kiszolgáltatottsága a fokozódó versenyhelyzetben - országon belüli leszakadás erősödése - versenyképes gazdasági ágak elkerülnek a térséget
---	--

Jövőbeli feladatok tekintetében:

- Az aktív korú nem foglalkoztatott személyek mentális gondozása, munkára képes állapot fenntartásának megőrzéséhez nyújtott segítség.
- A szociális szolgáltatások tekintetében a hazai szociálpolitika fő törekvése, hogy az alapellátások jól funkcionáljanak annak érdekében, hogy az idősök megszokott környezetükben a lehető leghosszabb ideig megtarthatók legyenek. Másodsorban azért, mert a megfelelő alapszolgáltatási háttér alkalmas a bentlakásos intézményi ellátás kiváltására azokban az esetekben, amikor a gondozási ápolási szükséglet nem teszi feltétlenül indokolttá a szakosított ellátás igénybevételét.
- A szociális jellemzők vonatkozásában az elmúlt néhány év tapasztalata alapján jelentősen megnövekedett a szenvedély-, és pszichiátriai betegek száma. Ezekben az esetekben jellemző a fizikai-mentális diszfunkció, ami társul alacsony jövedelmi helyzettel és a családi-kapcsolati támaszrendszer hiányával vagy megszűnésével.
- A hátrányos helyzetű családokkal fokozott kapcsolattartás
- Folyamatos pályázatfigyelés, pályázás.
- Szociálpolitikai kerekasztal összehívása, legalább évi egy alkalommal.
- A városi szintű – az Alapszolgáltatási Központ által szervezett – szűrővizsgálatok a jövőben is legyenek elérhetőek, legalább évi egy alkalommal.
- Szociális szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálata 2027. évben.

Mezőhegyes, 2025. június 20.

Asztalos Sándorné
szociálpolitikai kerekasztal elnöke